

Toerisme in de gemeente Sluis 2020/2021

KENNISCENTRUM
KUSTTOERISME

Het belang van toerisme

Toerisme is van groot belang voor gemeente Sluis. De brede zandstranden, natuurlijke duinen, authentieke kernen en het weids en afwisselend polderlandschap, trekken vele toeristen naar de regio. Het is dan ook wenselijk om inzicht te hebben in de omvang en de economische betekenis van toerisme. 2020 is een uniek jaar geweest. De coronacrisis heeft wereldwijd toegeslagen. Maatregelen om de gezondheid te beschermen, hebben grote economische gevolgen. Zo ook in toerisme en de vrijetijdseconomie. Om in dit uitzonderlijke jaar een rapportage samen te stellen met alleen reguliere cijfers, doet geen recht aan de informatiebehoefte van gemeente en sector. Om deze reden heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme een leaflet samengesteld waarin niet enkel inzicht wordt geboden in de omvang van verblijfstoerisme en de economische spin-off daarvan in 2020, maar waar ook de ontwikkeling van het verblijfstoerisme 2021 en informatie over waardevol toerisme aan bod komt.

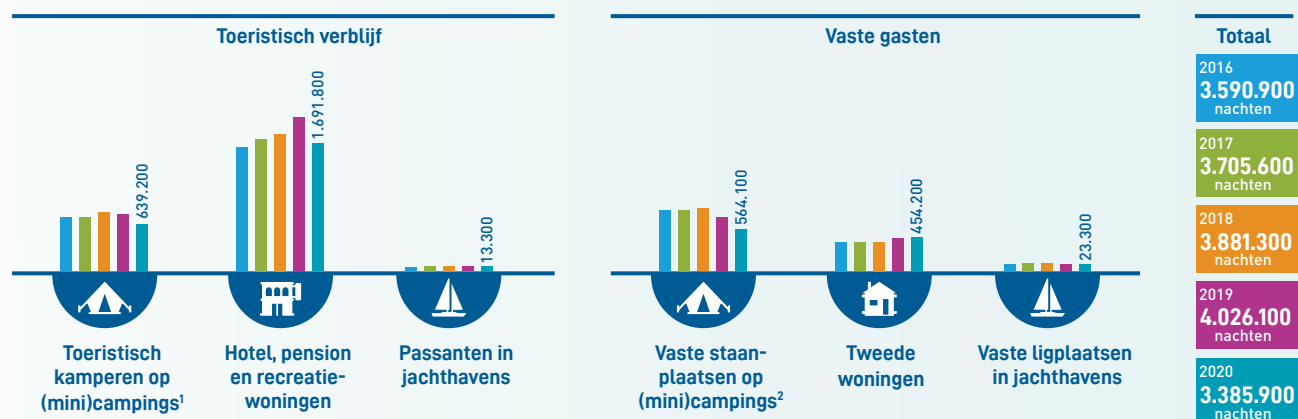
Verblijfstoerisme gemeente Sluis 2020

Dat het coronavirus de gemeente Sluis hard heeft geraakt is zichtbaar in de toeristische cijfers. In 2020 vonden circa 3,4 miljoen overnachtingen plaats in de gemeente, een daling van 16% ten opzichte van 2019. Zowel toeristische overnachtingen op campings als overnachtingen in hotels en in recreatiewoningen zijn hard gedaald. Het aantal overnachtingen door passanten in jachthavens daarentegen is juist gestegen, namelijk met 6%. Dit komt overeen met de landelijk toegenomen belangstelling voor waterrecreatie.

Het aantal overnachtingen door vaste gasten wordt berekend aan de hand van het Vaste gasten onderzoek Zeeland 2017. De impact van het coronavirus op het gebruik van jaar-en seizoenplaatsen en tweede woningen is niet bekend. Om een inschatting te kunnen geven is een raming gemaakt aan de hand van de geldende coronamaatregelen gedurende het jaar. In 2020 hebben vaste gasten door restricties minder gebruik kunnen maken van hun vakantieplek.

Figuur 1

Aantal overnachtingen in de gemeente Sluis, 2016 - 2020

¹ Toeristisch kamperen omvat alle overnachtingen op kampeerplaatsen, inclusief voorseizoenarrangementen, verlengd voorseizoenarrangementen, maandarrangementen en naseizoenarrangementen, maar is exclusief permanente standplaatsen (jaarplaatsen) en seizoenplaatsen.

² Dit betreft kamperen op permanente standplaatsen (jaarplaatsen) of seizoenplaatsen. Ondernemers die bijvoorbeeld jaar- of seizoenplaatsen aanbieden betalen hierover een forfaitaire heffing, gebaseerd op een vooraf overeengekomen aantal overnachtingen per plaats. Deze cijfers geven vooral een beeld van het aantal eenheden waarover toeristenbelasting wordt betaald en niet van het daadwerkelijke aantal overnachtingen. Het aantal nachten per plaats gepresenteerd in deze leaflet Het aantal nachten per plaats is gebaseerd op de uitkomsten van het Onderzoek Vaste gasten in Zeeland. Dit wijkt dus af van de cijfers die bekend zijn vanuit de administratie toeristenbelasting.

Dit gepaard met een daling van het aantal jaar-en seizoensplaatsen maakt dat het aantal overnachtingen fors gedaald is, naar verwachting met -20%.

Het aantal overnachtingen is gebaseerd op de inkomsten toeristenbelasting en forensenbelasting van de gemeente en op aanvullende berekeningen van HZ Kenniscentrum Kusttoerisme.

Figuur 2

Aantal overnachtingen in de gemeente Sluis, 2020

Zie voetnoten 1 en 2 bij figuur 1 op pagina 1.

Economische waarde verblijfstoerisme

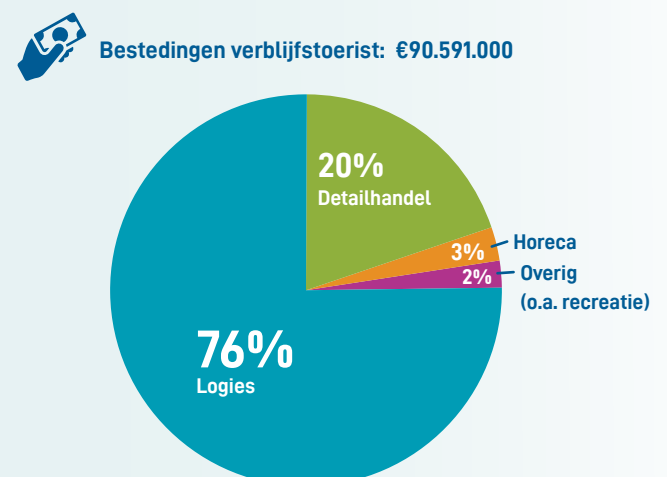
De maatregelen tegen het coronavirus hebben grote economische gevolgen. Niet alleen hebben minder mensen overnacht in de gemeente Sluis, zij hebben ook per dag gemiddeld minder uitgegeven. De gemiddelde bestedingen worden berekend over het gehele jaar. Gedurende een groot deel van het jaar was de horeca gesloten en was er sprake van beperkingen voor het bezoek aan winkels, dagattracties en musea. In deze maanden konden mensen minder geld uitgeven, wat een enorme impact heeft gehad op het gemiddelde bestedingspatroon van verblijfs gasten.

In totaal besteedden verblijfstoeristen in de gemeente Sluis ruim €90 miljoen in 2020, een daling van ruim 40% ten opzichte van 2019. Van de totale uitgaven wordt jaarlijks het meest besteed aan overnachtingskosten. In 2020 is er in verhouding veel meer uitgegeven aan overnachtingskosten dan in de voorgaande jaren (76% ten opzichte van 63% in 2019). Dit is mede te danken aan de maatregelen tegen het coronavirus, die er voor hebben gezorgd dat het geld niet tot nauwelijks uitgegeven kon worden in horecagelegenheden, attracties en winkels. Figuur 3 laat het bestedingspatroon van verblijfstoeristen in de gemeente Sluis zien.

De daling van het aantal bestedingen heeft grote economische gevolgen en een enorme invloed op de werkgelegenheid. De steunmaatregelen vanuit de overheid hebben er voor gezorgd dat banen konden worden behouden, maar desondanks zijn veel tijdelijke banen geschrapt. Ondanks de forse daling van het aantal bestedingen en de economische gevolgen hiervan, leiden de uitgaven van verblijfstoeristen nog altijd tot een enorme economische impuls.

Figuur 3

Bestedingen verblijfstoerist in de gemeente Sluis, 2020

Om de economische waarde van het toerisme te kunnen berekenen is allereerst inzicht nodig in de bestedingen van het verblijfstoerisme. Vanuit landelijk onderzoek (het ContinuVakantieOnderzoek - NBTCNIPO Research) is het bestedingspatroon van Nederlandse verblijfstoeristen bekend. Aangenomen is dat de bestedingen in de gemeente Sluis niet significant afwijken van dit gemiddelde en dat het bestedingspatroon van Nederlandse en buitenlandse gasten vergelijkbaar is. De bestedingen en vaste uitgaven van vaste gasten zijn ontleend aan het onderzoek 'Vaste gasten in Zeeland' (Kenniscentrum Kusttoerisme, 2017). Het uitgavenpatroon van vaste gasten tijdens de coronacrisis is niet bekend. Aangenomen wordt dat het bestedingspatroon voor vaste gasten in dezelfde mate is afgenomen als verblijfstoeristen.

Let op: in deze leaflet gaat het om de economische impact van de bestedingen die de toerist doet tijdens de vakantie. Dagtoerisme is in deze berekening niet meegenomen, maar speelt wel een zeer grote rol in de gemeente Sluis. Daarnaast zijn investeringen van consumenten (bijv. aanschaf chalet of recreatiewoning), bedrijven (bijv. bouw of verbouw voorzieningen) en overheid niet in beeld. De totale economische impact van toerisme is dus nog veel groter. Bovendien is dankzij toerisme ook het draagvlak voor maatschappelijke voorzieningen groter. De werkgelegenheid die hiermee gepaard gaat, is nog niet meegenomen in de getoonde cijfers.

Ontwikkeling verblijfstoerisme 2021

Toeristisch Zeeland is zich weer wat aan het herstellen. Dit blijkt uit cijfers die het CBS publiceerde over het aantal overnachtingen. Van januari t/m augustus dit jaar vonden ruim 7,8 miljoen overnachtingen plaats in Zeeland, circa 18% meer dan in dezelfde periode in 2020.

Ondanks de groei ten opzichte van 2020, is het aantal overnachtingen nog niet terug op het niveau van voor de coronacrisis. Dit geldt wel voor de kampeerterreinen en huisjesterreinen, die zitten nagenoeg weer op het oude niveau. Hotels en groepsaccommodaties daarentegen hebben het nog steeds zwaar te verduren.

Toerisme in Zeeland januari t/m augustus 2021

De maatregelen tegen het coronavirus waren in 2021 minder streng dan in het voorjaar van 2020. Er golden nog inreisbeperkingen en strenge maatregelen voor de horeca, winkels en dagattracties, maar Zeeland ging niet geheel op slot voor toeristisch verblijf. Het aantal overnachtingen in het voorseizoen is dan ook flink gestegen (+60%) ten opzichte van het voorseizoen in 2020, toen Zeeland grotendeels geen gasten mocht ontvangen. Echter bleven veel buitenlandse gasten ook dit voorseizoen weg. In juni dit jaar vonden zelfs 44% minder overnachtingen plaats door buitenlandse gasten dan in juni 2020. Het wegblijven van de buitenlandse gast is volledig opgevuld door de Nederlanders, zij hebben Zeeland echt ontdekt de afgelopen twee jaar.

Zeeland beleefde in 2020 een van de drukste zomers ooit. Ook afgelopen zomer wisten weer veel toeristen Zeeland te vinden, al bleef het aantal overnachtingen net iets achter ten opzichte van 2020. Tijdens de zomer van 2020 vond een recordaantal overnachtingen plaats door Nederlandse gasten, afgelopen zomer wisten de Nederlandse gasten dit zelfs te overtreffen. Daarentegen kwamen in de zomer van 2021 nog minder buitenlandse gasten naar Zeeland dan in de zomer van 2020.

Kijkend naar het aantal overnachtingen per accommodatietype dan wordt zichtbaar dat ook dit jaar hotels en groepsaccommodaties het nog steeds erg zwaar hebben. Voor hotels is dit enerzijds te verklaren door het wegblijven van buitenlandse gasten en het inzakken van de zakelijke markt. Anderzijds heeft het te maken met een verandering van vakantiegedrag van mensen tijdens de coronacrisis. Men is meer dan anders op zoek naar verblijfsaccommodaties met eigen kookgelegenheden, voornamelijk tijdens de perioden dat horecagelegenheden gesloten waren. Het aantal overnachtingen ligt gelukkig al wel hoger dan in 2020 (+7%), maar loopt nog ver achter vergeleken met 2019 (-24%). Het aantal overnachtingen op kampeerterrinen en in bungalowparken is ten opzichte van 2020 gestegen en ligt nagenoeg weer op het niveau van voor de coronacrisis.

Prognose Zeeland september t/m december 2021

Op basis van alle beschikbare cijfers en informatie heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme een verwachting gemaakt voor de omvang van het verblijfstoerisme in Zeeland voor de maanden september t/m december 2021.

Kijkend naar de maand september dan wordt dezelfde lijn verwacht als in september 2020, mede dankzij het goede nazomer weer. Het aantal overnachtingen voor de maanden oktober t/m december zal naar verwachting tussen het aantal overnachtingen van 2019 en 2020 liggen voor dezelfde maanden. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de coronamaatregelen eind 2020 en de verwachte coronamaatregelen voor eind 2021.

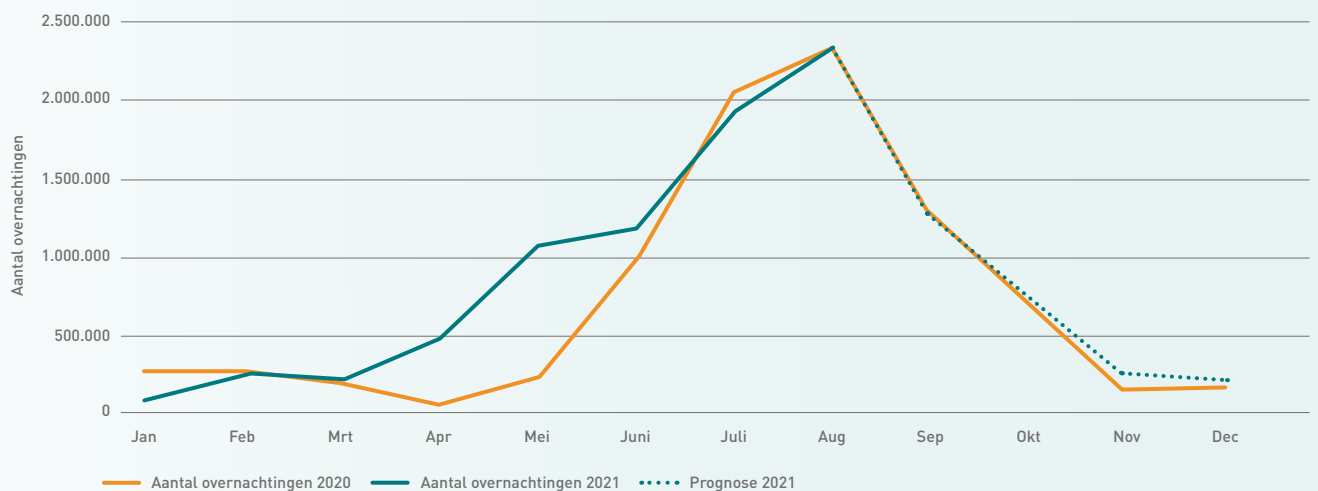
Al met al zal het totaal aantal overnachtingen in 2021 hoger uitvallen dan in 2020. Naar verwachting vinden in totaal circa 10,5 miljoen overnachtingen plaats, 17% meer dan in 2020, maar nog altijd minder dan in 2019.

Als geheel lijkt het alsof toeristisch Zeeland alweer aardig aan het herstellen is, maar de verschillen tussen deelsectoren zijn enorm groot. De hotels en groepsaccommodaties hebben het nog zeer moeilijk: de boekingen blijven nog altijd substantieel achter en dat leidt tot forse omzetverliezen. De campings en bungalowparken boeken weliswaar weer bijna evenveel overnachtingen als voor de coronacrisis, maar kunnen het verlies van 2020 niet in één jaar terugverdienen.

Figuur 4

Verloop aantal overnachtingen in Zeeland per maand, 2020 vs 2021

NB: de gepubliceerde cijfers door het CBS is exclusief particuliere verhuur, jachthavens en overnachtingen van gasten in hun eigen vakantie-accommodatie (tweede woning, stacaravan etc).

Prognose gemeente Sluis

Wanneer de verwachtingen voor Zeeland worden geprojecteerd op het toerisme in de gemeente Sluis, dan zou het aantal toeristische overnachtingen in de gemeente met circa 17% stijgen ten opzichte van 2020. Mogelijk pakken de cijfers voor de gemeente Sluis iets slechter uit, omdat de gemeente normaal gesproken zeer populair is bij gasten uit België en het aantal overnachtingen vanuit dit land achterblijft. Maar ook in de gemeente Sluis rapporteren diverse verblijfsaanbieders een forse toename van Nederlandse gasten in 2021.

Let wel: deze verwachting betreft alleen de overnachtingen in het door CBS geregistreerde toeristische aanbod, dus exclusief overnachtingen in jachthavens, particuliere verhuur en overnachtingen van gasten in hun eigen vakantie-accommodatie. De impact van het coronavirus op het gebruik van tweede woningen en jaar- en seizoensplaatsen door vaste gasten is op dit moment niet bekend. Waar in het voorjaar van 2020 restricties golden voor het gebruik van vaste standplaatsen en tweede woningen in Zeeland, was dit in 2021 niet van toepassing.

Waardevol toerisme

Wat betekent toerisme voor een regio? Vaak wordt dat uitgedrukt in economische waarden: geld en werkgelegenheid. Maar de betekenis kan ook op andere manieren worden geïdentificeerd, zoals de impact op inwoners, op de openbare ruimte en op voorzieningen. De laatste jaren is er meer aandacht voor deze thema's, als onderdeel van een breder debat over de maatschappelijke waarde van toerisme. Dit begon met de visie Perspectief 2030 van NBTC Holland Marketing, waarin de ambitie werd benoemd dat in 2030 toerisme waardevol moet zijn voor alle inwoners.

In deze visie wordt gesteld dat ingezet moet worden op toeristische activiteiten die een bijdrage leveren aan het gedeelde belang van bezoekers, bewoners en bedrijven, om zo Nederland als bestemming toekomstbestendig te ontwikkelen. Vervolgens presenteerde de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) in 2019 hun advies 'Waardevol toerisme, de leefomgeving verdient het'. De Rli adviseerde om beter in beeld te brengen in hoeverre sprake is van een balans (of disbalans) tussen toerisme en verschillende domeinen van de fysieke en sociale leefomgeving. De gemeente Sluis vindt het van groot belang om te werken aan waardevol toerisme, waarbij de balans tussen economische spin-off, landschap, gasten én inwoners gewaarborgd wordt, zoals ook verwoord in de Visie op toeristische Streekpromotie en Gastheerschap (2021).

In 2019 is onderzoek gedaan naar de steun voor toerisme bij inwoners van Zeeland en specifiek ook bij inwoners van de gemeente Sluis. Dit onderzoek geeft inzicht in de verschillende aspecten die de mening van inwoners over toerisme bepalen. 62% van de inwoners van de gemeente zegt toerisme te steunen en wil dat toerisme belangrijk blijft in de gemeente. 60% zegt dat de voordelen van toerisme zwaarder wegen dan de nadelen. Veel positieve effecten van toerisme worden herkend, maar er worden ook een aantal negatieve effecten benoemd, zoals verkeersproblemen en zwerfafval. Gevraagd naar thema's die inwoners belangrijk vinden binnen toeristisch beleid staat de natuurlijke omgeving op één, gevolgd door leefbaarheid, cultuur & historie en de woningmarkt. Meer uitkomsten van dit onderzoek zijn te verkrijgen bij de gemeente Sluis. De wens is om het onderzoek op regelmatige basis uit te voeren om de ontwikkeling van de steun voor toerisme bij inwoners van de gemeente Sluis te kunnen volgen.

Colofon

© 2021, HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

Deze publicatie is samengesteld in opdracht voor de gemeente Sluis.

Bij het samenstellen van deze publicatie is de grootste zorgvuldigheid betracht. HZ Kenniscentrum Kusttoerisme is echter niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade als gevolg van de aangeboden informatie in deze publicatie.

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

p/a HZ University of Applied Sciences

Postbus 364, 4380 AJ Vlissingen

Telefoon: 0118 - 489 756

E-mail: kenniscentrumtoerisme@hz.nl

Website: www.kenniscentrumtoerisme.nl

Bronnen

- CBS (2021). Statistiek Logiesaccommodaties. Geraadpleegd via opendata.cbs.nl
- Gemeente Sluis (2020). Gegevens toeristenbelasting 2020
- Gemeente Sluis (2020). Gegevens forensenbelasting 2020
- HZ Kenniscentrum Kusttoerisme (2021). Eigen analyse gegevens toeristen- en forensenbelasting van gemeente Sluis
- HZ Kenniscentrum Kusttoerisme (2017). Onderzoek Vaste gasten in Zeeland
- NBTC-NIPO Research (2021). Resultaten ContinuVakantieOnderzoek 2020

